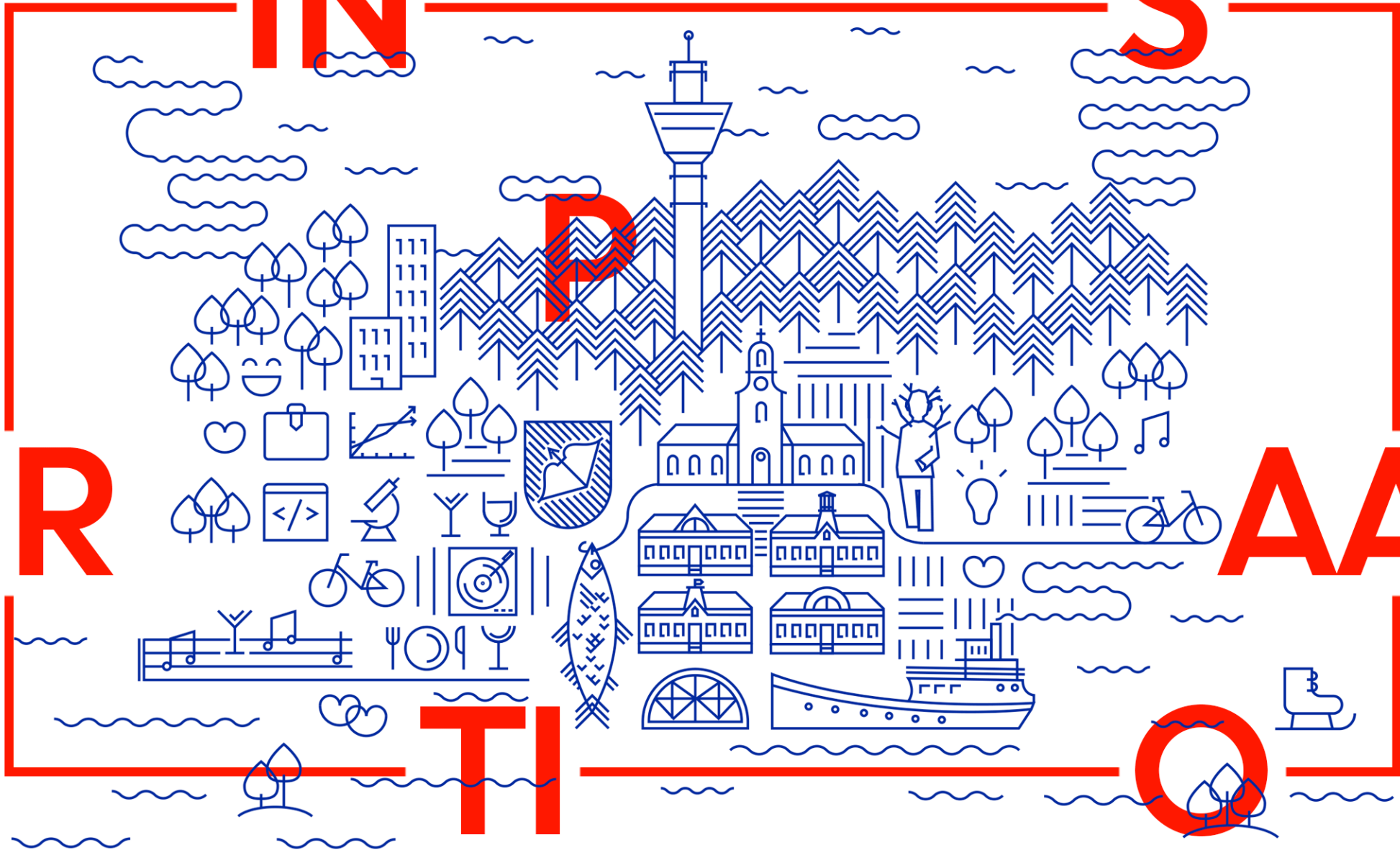

**TÄÄLLÄ INSPIRAATIO
ON LUONNONVOIMA**

KUOPIO

IR

Työtä ehkäisyyn parissa ja maksuton ehkäisy

Annu Hiekka-aho
terveydenhoitaja, seksuaaliterapeutti
Kuopion seksuaaliterveysneuvola

RASKAUDEN EHKÄISYN TARVE ON PITKÄKESTOINEN

- Nainen ovuloi elämänsä aikana noin 450 kertaa
- Synnyttää keskimäärin noin 1.35 lasta
- Ensisynnyttäjien keski-ikä on 29.6 vuotta
- Raskauden keskeyttää noin 8700 naista/ vuosi
- Lapsettomuuden valitsee 26 % naisista kaupungeissa, maaseudulla 22 %

Ehkäisyn toiveet, sopivuus ja tarpeet muuttuvat!
> tuo haasteen ja mielenkiinnon työhön

Raskauden ehkäisyn ja ehkäisypalveluiden tulee olla helposti saatavilla ympäri vuoden.
(Käypä hoito-suositus 2021)

- integroidut palvelut oppilaitoksiin
- nettiajanvaraus auki 24/7
- puhelinajanvaraus kaksi tuntia/päivä + neuvontapuhelin
- aika viikon sisällä > henkilöresurssin lisäys
- hoitajat asettaa kierukoita> toimipaikka koulutus
- maksuton ehkäisy käytössä 4/2018 alkaen

TYÖ SEKSUAALITERVEYSNEUVOLASSA

- MONIPUOLISUUS (ikä)
- KEHITTÄMISMAHDOLLISUUS
- ITSENÄISTÄ
- NEUVONTA, OHJAUS, OPASTUS JA KASVATUS
- ERI SUKUPUOLISIA
- EHKÄISYN ALOITTAMINEN JA KONTROLLIT
- SPT NÄYTTEIDEN OTTAMINEN
- JOUKKOPAPAIAKÄISILTÄ NÄYTTEET
- HCG SEURANNAT
- KIERUKAN ASETUKSET JA POISTOT
- UÄ-TUTKIMUKSIA
- AAP SUUNNITTELUT JA JÄLKITARKASTUKSET

HOITAJA KIERUKAN ASETTAJANA VUODESTA 2010

LÄHTÖLAUKAUS ASIALLE OLI, KUN

- lääkäreiden pääasiallinen työ koostui kierukan asetuksista > jonot olivat pitkät ja lääkäriresurssi riittämätön
- yhteys naapurikunnan hoitajakollegoihin > lupa esimieheltä > toimipaikkakoulutus
- hoitajaresurssin lisääntymisen myötä nyt parin vuoden ajan kaksi muuta terveydenhoitajaa asettaa myös kierukkoita
- Asetuksia on 2-10 kierukkaa/viikko

KESKETYSASIAKKAAT OSAKSI SEKSUAALITERVEYSNEUVOLAA

- **HOITAJAN VASTAANOTTO**

LÄÄKÄRILTÄ AB-1

ERIKOISSAIRAANHOITO

YHTEYS ASIAKKAASEEN

johtopäätös> keskeytysten määrät laskivat

MAKSUTON EHKÄISY

2006 Väestöliiton seksuaalipoliittinen ohjelma

2007 STM:n Toimintaohjelma
(Seksuaaliterveyden edistäminen vuosille
2007-2014)

2015 RAUMAN kaupunki ja säästöt

2016 Hanna Sarkkisen lakialoite,
Terveystoimintolain muuttamiseksi

2018 Frida Gyllbergin artikkeli abortit Vantaalla
vähentyneet > säästöt

4/2018 Maksuton ehkäisy Kuopiossa alkaa

Asiakkaat seksuaaliterveysneuvolassa hoitajalla

2017	2018	2019	2020	2021
1190	972	1716	1977	1538
14	119	337	67	AKU

Raskaudenkeskeytykset Kuopiossa (kpl)

Määrä	2017	2018	2019	2020	2021
N	281	254	257	253	221
15-25v	105	98	95	86	76

2017→2021, keskeytysten määrä väheni **21 %**

vain LARC 20-25-vuotiaille
maksutta

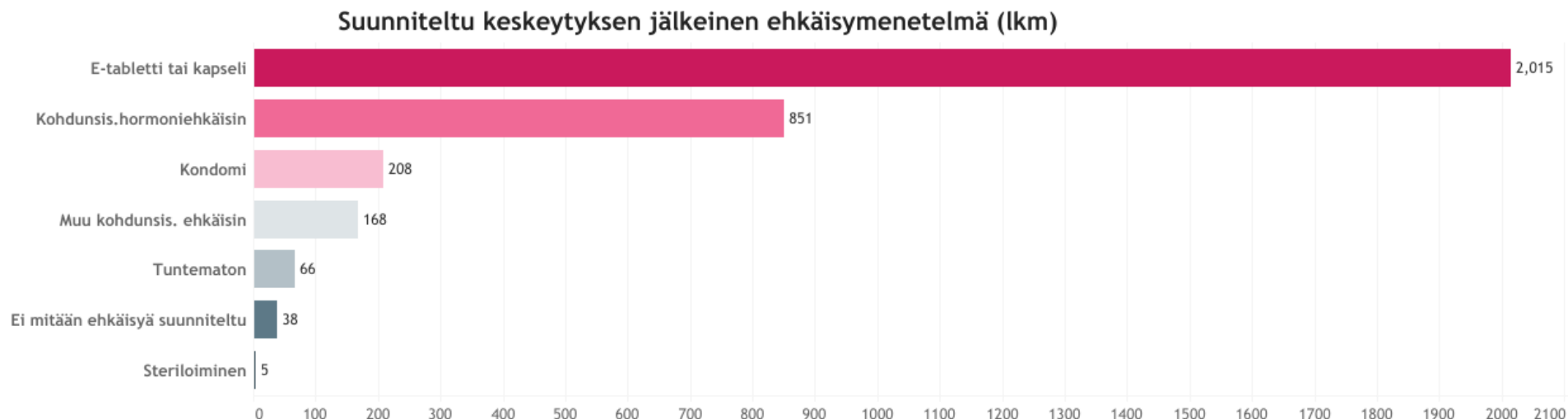
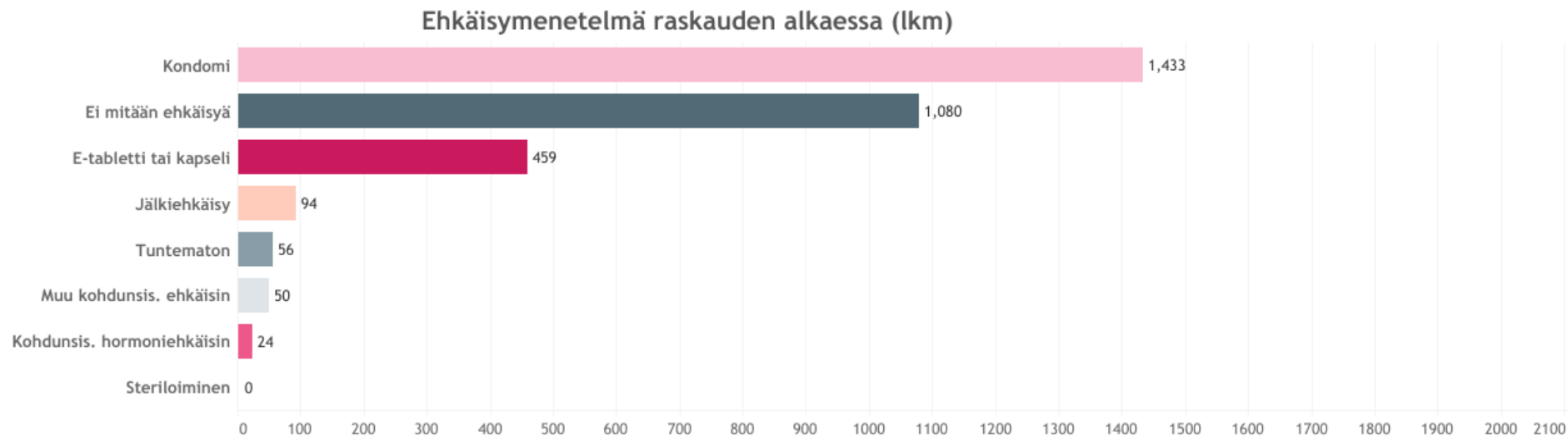
EHKÄISYMETELMÄT JA EHKÄISYTEHO

Alle 1 raskaus per 100 naista vuodessa 	Hormonikierukka 0.1-0.2	Kuparikierukka 0.8	Ehkäisykapseli 0.05
9 raskautta per 100 naista vuodessa 	E-pilleri, minipilleri 0.1-0.2	Ehkäisylaastari 0.8	Ehkäisyrengas 0.05
18-24 raskautta per 100 naista vuodessa 	Miesten kondomi 15	Keskeytetty yhdyntä 28	Varmat päivät 25

Lähde: World Health Organization (WHO). Medical Eligibility Criteria for Contraceptive Use. 5. painos 2015. (Todellinen käyttö)

#EHKÄISY

Alle 25-vuotiaiden raskauden keskeyttäneiden ehkäisymenetelmä raskauden alkaessa sekä suunniteltu keskeytyksen jälkeinen ehkäisymenetelmä vuonna 2019

Ehkäisymenetelmän valinnan tulee perustua toiveisiin ja **realistiseen tilanneselvitykseen**.
Ehkäisymenetelmän sopivuus parantaa käytön jatkuvuutta. (Käypä hoito-suositus)

KUUNTELEN SINUA

- Mihin asiakas on valmis sitoutumaan?
- Riskikäyttäytymisen merkit? (pitkäkestoinen ja helppo ehkäisy)
- Onko asiakkaan toiveet realistiset, korjaa väärä tieto
- Hormonaalisen ehkäisyn yksilölliset vaikutukset
- Mitä vaihtoehtoja voin tarjota > mistä asiakas hyötyy eniten
- Kontrollin tarve/mahdollisuus kysymyksiin
- Maksuttomuuden hyödyntäminen
- Edullisin vaihtoehto

Riskikäyttäytymisen merkkejä

- Runsas tupakointi
- Humalahakuinen juominen
- Päihteiden käyttö
- Keskeytyneet opinnot/ei koulutusta
- Työttömyys
- Päättynyt seurustelusuhde hiljattain
- Olematon turvaverkko
- Sairastettu spt-tauti
- Suojaamattomat yhdynnät
- Useita seksikontakteja
- Sijoitus, hatkanuoret
- Erityistuen tarve

Miksi hoitajat asettavat kierukoita Kuopiossa?

- toimenpiteeseen saa helposti ajan
- ajan voi varata vaikka netin kautta
- hoidon jatkuvuus toteutuu
- aikaa asiakkaalle on enemmän
- yhdenpysähdyksen taktikka > luukuttaminen jää pois
- tuttuus luo turvallisuutta
- säästää lääkärin resurssia
- tuo säästöjä
- parantaa nuorten seksuaaliterveyttä
- vähentää ei-toivottuja raskauksia

Mitä kierukan asetukset tuovat terveydenhoitajille?

- työtyytyväisyyden lisääntyminen ja uusia haasteita
- enemmän vaikuttavuutta ei-toivottuihin raskauksiin
- asiakaslähtöisyys korostuu entisestään
- asiakkaiden kontrollien vähentymistä
- lisää työn houkuttelevuutta
- positiivinen palaute palkitsee
- työkuulttuurin muutos > uusien työtapojen juurruttaminen

Figure 11. Unadjusted incidence rates of all psychiatric diagnoses following adolescent pregnancy.

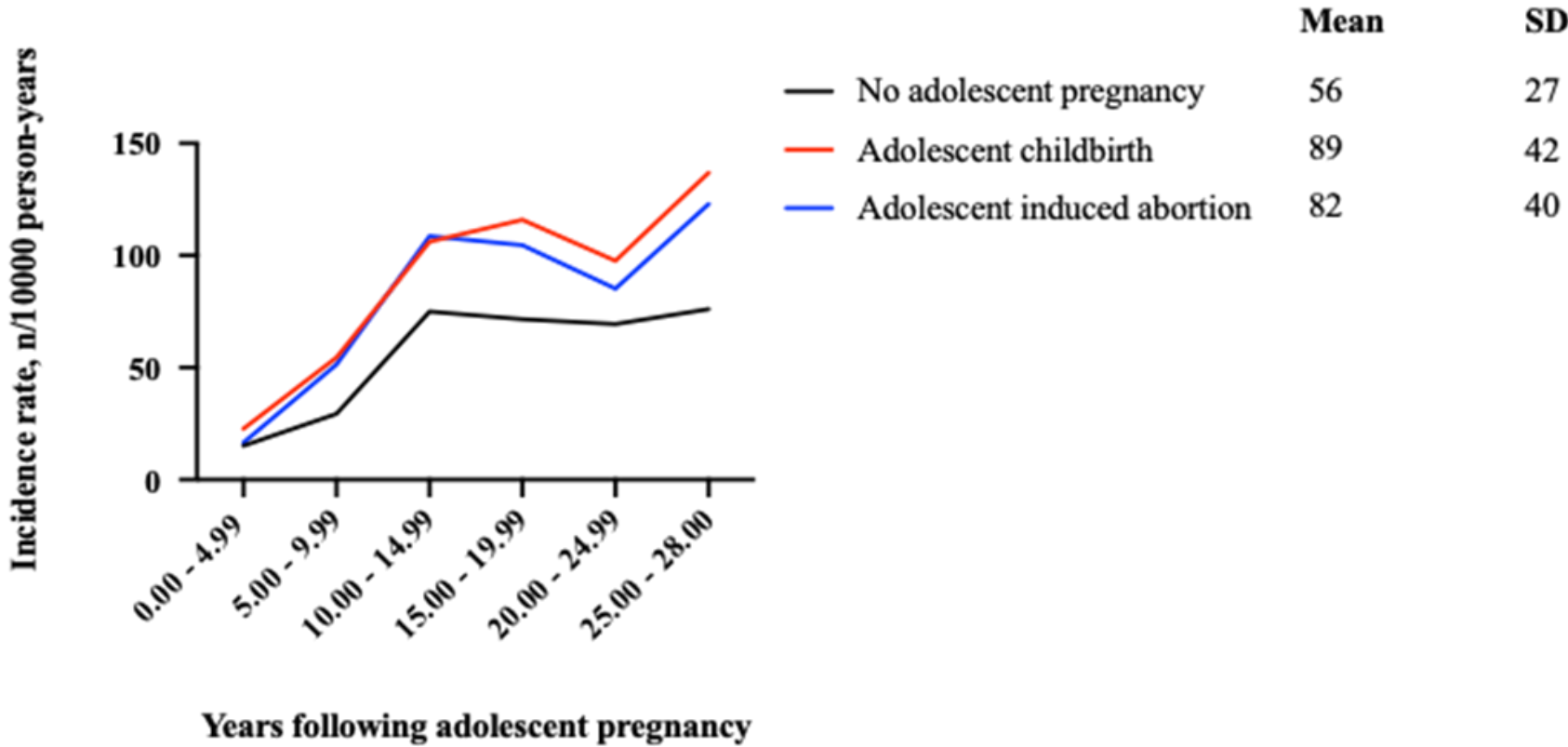
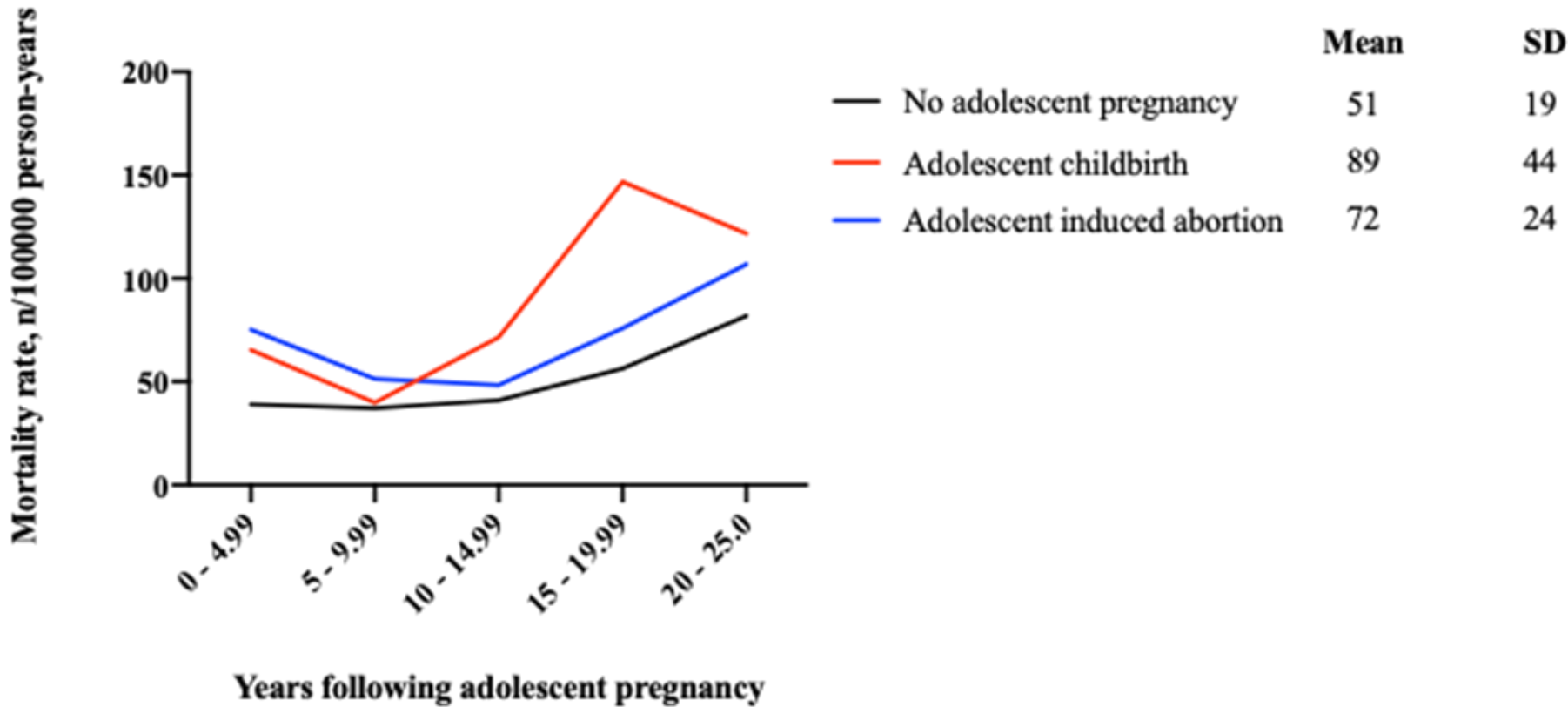

FIGURE 12. Unadjusted mortality rates of all causes of death following adolescent pregnancy.

Raskaudenkeskeytykset tuhatta vastaavanikäistä naista kohti 1975–2020

/1 000 vastaavan-
ikäistä naista

